

Universitat de Girona
Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

Diplomatura de Ciències Empresariales
Curs 2000-2001
1r quadrimestre
Assignatura obligatòria
6 crèdits

Departament d'Economia
Campus de Montilivi
17071 Girona
Fax 34 (9) 72 418032
c.e. rosar@enterprise.udg.es

PROGRAMA D'HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL

Professor/a: Rosa Ros Massana

Objectius: Aquesta assignatura pretén introduir l'estudiant en l'anàlisi de l'evolució històrica de l'economia mundial, centrant l'atenció especialment en els segles XIX i XX. El programa pretén també estimular l'anàlisi crítica i la reflexió sobre alguns problemes més rellevants de l'economia mundial (el canvi tècnic, les interrelacions entre demografia i economia, la distribució de la renda i el creixement econòmic, etc.) des d'una perspectiva històrica.

Programa teòric:

Tema 1. Les economies preindustrials.

1. 1. Població i recursos naturals en la història d'Europa.
1. 2. La producció agrària i la distribució de l'excedent.
1. 3. Les manufactures.
1. 4. Les transformacions del comerç i la dimensió ultramarina de l'economia europea.

Bibliografia: Livi-Bacci (1990) capítol 3; De Vries (*Lectures d'Història econòmica*, 1996, pp. 19-47)

Tema 2. La Revolució Industrial Britànica.

2. 1. Les transformacions agràries.
2. 2. L'estímul de la demanda.
2. 3. Les transformacions tècniques i organitzatives en la indústria.
2. 4. L'arrencada industrial: un creixement econòmic desigual.

Bibliografia: De Vries (*Lectures d'Història econòmica*, 1996, pp. 40-46); Landes (1979), capítol 2 (pàgines escollides); Wrigley (*Lectures d'Història econòmica*, 1996, pp. 75-89)

Tema 3. Industrialització i creixement econòmic: una visió de conjunt.

3. 1. Característiques del creixement econòmic modern.
3. 2. La 'transició demogràfica'.
3. 3. La segona revolució tecnològica: nous materials i noves fonts d'energia.
3. 4. La diversitat dels processos d'industrialització: Europa i Estats Units.

Bibliografia: Livi-Bacci (1990), capítol 4; Landes (*Lectures d'Història econòmica*, 1996, pp. 123-133 i 154-174); R. Cameron (*Lectures d'Història econòmica*, 1996, pp. 175-196)

Tema 4. L'economia internacional al segle XIX.

4. 1. Els principals corrents migratoris.
4. 2. L'expansió de la inversió exterior.
4. 3. Comerç internacional i polítiques comercials.
4. 4. Els Països Nous i les altres economies exportadores.

Bibliografia: Kenwood y Lougheed (Lectures d'Història Econòmica mundial, 1996, pp. 213-244 i 261-274)

Tema 5. Crisi i transformacions de les economies capitalistes (1914-1939).

- 5.1. Aspectes econòmics de la Primera Guerra Mundial.
- 5.2. La inestabilitat econòmica dels anys vint: deutes, reparacions i desordres monetaris.
- 5.3. Els orígens de la Depressió als Estats Units.
- 5.4. Les vies de difusió de la crisi i les polítiques de recuperació.
- 5.5. La URSS: de la revolució a la industrialització forçada.

Bibliografia: Keynes (1988), pp. 18-25); Aldcroft (1997), pp. 15-38 i 45-79; Palafox (1991), pp. 128-148; Nove (Lectures d'Història econòmica, 1996, pp. 275-309).

Tema 6. Expansió i crisi de l'economia mundial 1945-1990.

- 6.1. Guerra i reconstrucció econòmica de l'Europa Occidental.
- 6.2. L'establiment d'un nou marc de relacions internacional.
- 6.3. L'estat del benestar, la dinàmica del creixement i el canvi estructural, 1950-1973.
- 6.4. Crisi del model de creixement de postguerra i reestructuració de l'economia dels països desenvolupats.
- 6.5. Evolucions divergents en el Tercer Món.

Bibliografia: Palafox, coord. (1997), pp. 429-458; Bethell, ed. (1997), pp. 84-92.

Programa de pràctiques: Al llarg del quadrimestre alguns dels temes tractats seran objecte de tres sessions pràctiques. Aquestes consistiran en una prova tipus test sobre la base de les lectures obligatòries. Aquests exercicis seran comentats a classe i corregits pel professor. Les sessions de pràctiques pretenen millorar la comprensió de les lectures obligatòries i introduir l'estudiant en el coneixement i utilització dels indicadors bàsics de l'economia.

Desenvolupament del programa al llarg del curs: Aquest programa comença amb l'estudi de les societats precapitalistes, amb l'objectiu d'entendre millor la ruptura que suposà la formació i el desenvolupament del capitalisme. Els temes següents estan dedicats a l'estudi de la dinàmica del món capitalista, que constitueix el nucli fonamental del programa. Interessa sobretot remarcar els trets fonamentals del funcionament del sistema, més que no pas l'estudi de casos particulars.

Sistema d'avaluació: Es farà un examen final el gener/febrer. La nota d'aquest, sempre i quan sigui superior a 4, ponderarà un vuitanta per cent de la qualificació total i els exercicis de pràctiques un vint per 100. Els alumnes que no aprovin l'avaluació del gener/febrer, s'examinaran de tota l'assignatura en la convocatòria de setembre. Els exàmens podran combinar preguntes tipus test, anàlisi de quadres, gràfics i textos, i qüestions a desenvolupar de manera raonada sobre les lectures i explicacions de classe.

Bibliografia bàsica:

- Aldcroft, D. H. (1997): *Historia de la economía europea, 1914-1990*, Barcelona, Crítica.
- Bethell, L. (ed.) (1997): *Historia de América Latina, vol 11: Economía y sociedad desde 1930*, Barcelona, Crítica.
- Landes, D.S. (1979): *Progreso tecnológico y revolución industrial*, Madrid, Tecnos.
- Lectures d'Història Econòmica Mundial, Universitat de Barcelona, 1996.
- Livi-Bacci, M. (1990): *Historia mínima de la población mundial*, Barcelona, Ariel.
- Keynes, J.M. (1988): *Ensayos de persuasión*, Barcelona, Crítica

- Palafox, J. (1991): Atraso económico y democracia, Barcelona, Crítica.
- Palafox, J. (coord.) (1997): Curso de historia de la economía, València, Tirant lo Blanc.

Bibliografia complementària:

De caràcter general:

- E. J. Jones (1991) El Milagro Europeo, Alianza, Madrid.
- Cameron, R. (1990), Historia económica mundial, Alianza, Madrid.
- Maddison, A. (1991), Historia del desarrollo capitalista. Sus fuerzas dinámicas, Ariel, Barcelona.
- Pollard, S. (1991), La conquista pacífica. La industrialización de Europa, 1760-1970. Prensas Universitarias de Zaragoza.

De demografia històrica:

- Boserup, E. (1984), Población y cambio tecnológico. Estudio de las tendencias a largo plazo, Crítica, Barcelona.
- Flinn, M.W. (1989), El sistema demográfico europeo, 1500-1820, Crítica, Barcelona.
- Wrigley, E.A. (1985), Historia y población, Crítica, Barcelona.

Sobre el procés d'industrialització:

- Berg, M. (1987), La era de las manufacturas, 1700-1820, Crítica, Barcelona.
- Hobsbawm, E.J. (1988) Industria e Imperio. Una historia económica de Gran Bretaña desde 1750, Ariel, Barcelona.
- Wrigley, E.A. (1993), Cambio, continuidad y azar, Crítica, Barcelona.

Sobre l'economia del segle XX:

- Aldcroft, D. (1985), De Versailles a Wall Street, 1919-1929, Crítica, Barcelona.
- Arias, X.C. (1992), Leviatán tras el naufragio. Políticas económicas y financieras en los años 30, Espasa Calpe, Madrid.
- Hobsbawm, E.J. (1995), Historia del siglo XX, Crítica, Barcelona.
- Marglin, S. & Schor, J. Edt. (1990), The Golden Age of capitalism. Reinterpreting the Postwar Experience. Oxford University Press. (Especialment el capítol I).
- Van der Wee, H. (1986), Prosperidad y crisis, 1945-1980, Crítica, Barcelona.

Obres sobre l'economia internacional dels segles XIX i XX:

- Foreman-Peck, J. (1995), Historia económica mundial. Relaciones económicas internacionales desde 1850, Prentice Hall, Madrid.
- Kenwood, A.G. i Lougheed, A.L. (1991), Historia del desarrollo económico internacional, Istmo, Madrid.